

**Sprawozdanie z realizacji zadania
dofinansowanego w ramach umowy
nr WFOŚ/D/396/3603/2020**

Zgodnie z zapisami umowy nr WFOŚ/D/396/3254/2020 z dnia 05 sierpnia 2020 r. Nadleśnictwo Gdańsk zrealizowało działania w ramach projektu pn. „Ochrona zimowiska nietoperzy na Wyspie Sobieszewskiej”. Projekt był finansowany częściowo z dotacji Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku, w ramach konkursu na zadania z zakresu ochrony przyrody województwa pomorskiego (edycja 2020), a częściowo z funduszy Nadleśnictwa Gdańsk.

Projekt zakładał zabezpieczenie zimowiska dla nietoperzy oraz poprawę warunków sprzyjających ich zimowaniu w dawnym schronie stacji naprowadzania rakiet. Schron ten zlokalizowany jest na terenie opuszczonej bazy 23. Dywizjonu Raketowej Obrony Powietrznej, położonej na Wyspie Sobieszewskiej, w leśnictwie Sobieszewo (oddział 168k). W schronie tym zimują nietoperze, jednak przez ogólnodostępny charakter obiektu i brak dostatecznej liczby kryjówek dla nietoperzy, liczba ta jest niska – w ostatnich latach stwierdzano 2-3 hibernujące osobniki.

W ramach niniejszego projektu zabezpieczono wejście do schronu, uniemożliwiając dostęp do wnętrza osobom postronnym. Dzięki temu nietoperze nie będą już niepotrzebnie wybudzane ze stanu hibernacji. Dodatkowo poprawiono warunki do hibernowania nietoperzy w tym miejscu, poprzez wykonanie dodatkowych miejsc dla ich ukrycia, a także polepszone warunki mikroklimatyczne w zimowisku, przez utworzenie basenów podnoszących wilgotność wraz z odpowiednimi otworami w stropie ponad nimi.

Prace prowadzone we wrześniu br. przez firmę PPHU „ZBYCHTECH”, która ma doświadczenie w tego typu realizacjach.

Dodatkowo, na ścianie zewnętrznej schronu umieszczona została tablica informacyjno-edukacyjna, przedstawiająca zarówno zagadnienia historyczne związane z tym miejscem, jak również informacje na temat nietoperzy i ich sposobów zimowania w tego typu obiektach. Na tablicy umieszczono również z adnotacją o samym projekcie oraz o jego częściowym dofinansowaniu ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Gdańsku.

Informacja o realizacji ww. projektu została umieszczona na stronie Nadleśnictwa Gdańsk (https://nadlesnictwo.gdansk.lasy.gov.pl/aktualnosci/-/asset_publisher/1M8a/content/ochrona-zimowiska-nietoperzy-na-wyspie-sobieszewskiej).

Efekt rzeczowy przedsięwzięcia

W wyniku przeprowadzonego projektu osiągnięto następujące efekty rzeczowe:

1. zabezpieczone wejścia do obiektu, z kratami przyjaznymi dla nietoperzy; kraty są zamykane, co pozwala na wejście do wnętrza schronu tylko osobom uprawnionym (chiropterologom oraz przedstawicielom zarządcy budynku)
2. 3 baseny wilgotnościowe oraz 3 otwory nad basenami we wnętrzu schronu
3. 40 umieszczonych we wnętrzu schronu ukryć keramzytowych dla nietoperzy
4. Tablica informacyjno-edukacyjna, umieszczona na zewnętrznej ścianie schronu

Efekt ekologiczny przedsięwzięcia

Nietoperze należą do zwierząt, które niesprzyjający okres zimowy przetrzymują zapadając w stan hibernacji, wybierając do tego celu schronienia zimowe. Do podstawowych typów schronień zimowych nietoperzy należą: jaskinie i obiekty jaskiniopodobne, dziuple, przestrzenie wewnątrz pni drzew, a także różnego rodzaju budynki. Dawne budowle militarne, takie jak schrony i stanowiska dowodzenia, są jednymi z dogodnych miejsc zimowej hibernacji nietoperzy. Sporo tego typu obiektów znajduje się w pasie przy morskim. Niestety budowli takich z roku na rok ubywa w wyniku różnych inwestycji, jak chociażby rozbudowy portu gdańskiego, a w konsekwencji ubywa miejsc zimowania nietoperzy.

Podstawowym efektem ekologicznym zrealizowanego projektu jest zabezpieczenie miejsca zimowiska nietoperzy przed nieuprawnionym wchodzeniem przez osoby postronne. Jest to istotne ze względu na fakt, że nagłe wybudzanie tych ssaków ze stanu zimowej hibernacji może wpływać negatywnie na ich kondycję życiową, może również być powodem rezygnowania przez nie z wyboru danego miejsca na zimowisko i przenoszenia się w inne lokalizacje, co w konsekwencji może powodować spadek liczebności ich lokalnej populacji. Dotychczas miejsce to było penetrowane przez osoby postronne. Dzięki zabezpieczeniu wejść, które są przyjazne dla samych nietoperzy, ale z utrudnionym dostępem dla osób, sytuacja poprawi się. Nadal jednak możliwe jest wejście do schronu przez osoby upoważnione, tj. chiropterologów prowadzących badania naukowe oraz przedstawicieli zarządcy obiektu, czyli Nadleśnictwo Gdańsk.

W ramach projektu zadbane także o poprawę warunków w samym zimowisku, co sprzyja wykorzystaniu tego miejsca w przyszłości przez większą liczbę nietoperzy oraz lepszą kondycję życiową ssaków tam hibernujących.

Wszystkie nietoperze występujące w Polsce są objęte ścisłą ochroną gatunkową. Na terenie obiektu, objętego niniejszym projektem, stwierdzono dotychczas zimowanie nocka Natterera *Myotis nattereri* oraz nocka rudego *Myotis daubentonii*. Poprawa warunków zimowania nietoperzy sprzyja wzrostowi liczby nietoperzy reprezentujących te gatunki, hibernujących na obszarze Wyspy Sobieszewskiej, a w konsekwencji również wzrostowi lokalnej populacji tych ssaków. Dzięki realizacji

zadania z zimowiska będą mogły korzystać również inne gatunki nietoperzy oraz zwiększy się liczba zimujących w obiekcie osobników.

Dodatkowym efektem ekologicznym jest wzrost świadomości lokalnej społeczności w zakresie biologii oraz potrzeby ochrony nietoperzy, a także sposobów czynnej ochrony tej grupy zwierząt. Zostało to zrealizowane poprzez umieszczenie tablicy informacyjno-edukacyjnej na ścianie zewnętrznej schronu. Ponadto informacje o przeprowadzonym działaniu, a w konsekwencji promowanie przyjętego celu, zostały osiągnięte poprzez informacje na stronie internetowej Nadleśnictwa Gdańsk i na profilu w mediach społecznościowych.

Osoba reprezentująca Pożyczkobiorcę/ Dotowanego:

NADLEŚNICTWO
Nadleśnictwa Gdańsk

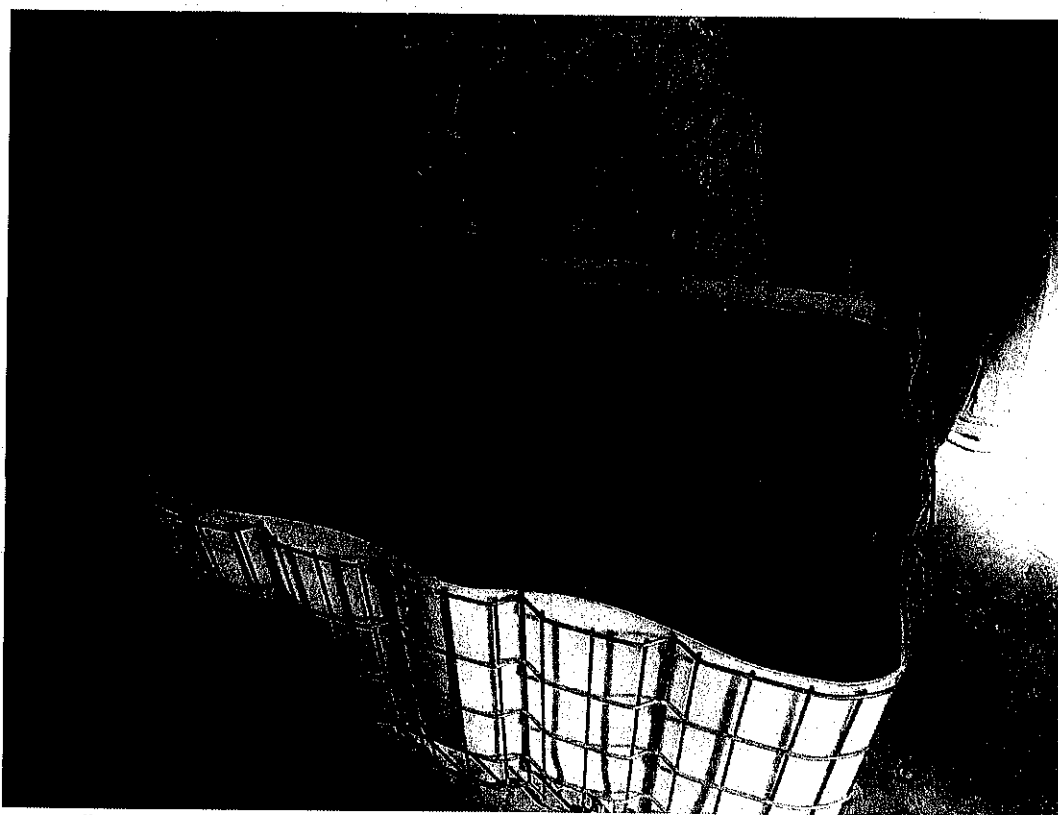
.....
Janusz Mikeś.....

podpis i pieczęćka imienna

Załącznik 1. Dokumentacja fotograficzna

Fot. 1. Tablica na ścianie schronu, Fot. 2. Zabezpieczone wejście do zimowiska (Fot. E. Sobańska)

Fot. Basen wilgotnościowy we wnętrzu schronu (Fot. E. Sobańska)

